

În vremi demult trecute...

Mihai Eminescu

În vremi demult trecute, când stelele din ceruri
Erau copile albe cu părul blond și des
Și coborând pe rază țara lor de misteruri
În marea cea albastră se cufundau ades;
Când basmele iubite erau înc-adevăruri,
Când gândul era pază de vis și de eres,
Era pe lumea asta o mândră-mpărătie
Ce-avea popoare mândre, mândre cetăți o mie.

Domnea în ea atuncea un împărat prea mare,
Bătrân, cu ani o sută pe fruntea lui de nea,
Și mâna lui zbârcită, uscată însă tare,
A țărilor lungi frâuri puternic le ținea.
Și țările-nflorite și-ntunecata mare
La glasul lui puternic gigantic se mișca.
Dar nu se miră lumea de brațu-i ce supune,
Ci de a lui adâncă și dreaptă-nțelepciune.

În sala cu muri netezi de-o marmoră de ceară,
Pe jos covoare mândre, cu stâlpi de aur blond,
Cu arcuri ce-și ridică boltirea temerară,
Cu stele, ca flori roșii pe-albastrul ei plafond,
Cu arbori ce din iarnă fac blândă primăvară
Și-ntind umbre cu miros pe-a sălii întins rond,
Acolo sta-mpăratul... - boierii lui de sfat -
Pe tronu-i de-aur roșu sta mut și nemîșcat.

Ca aripi de lebede mari, albe, undoioase,
Pletele argintoase pe umerii-cădea
Și barba lui cea lungă pe piept îi cădea deasă,
Dar ochii, stele negre, întunecați sclipea;
Sprincenele-i bătrâne se-ntunecau stufoase,
În mâna sceptru de-aur, povara lui cea grea,
Pe fruntea lui cea ninsă de aur diadem -
Părea c-așteaptă a morții întunecos problem.

Boierii dimprejură-i pe scaune de-onoare,
Păreau că-s zile stinse pierdute în trecut,
Cu fețele lor palizi ca raza cea de soare,
Cărunți, cu bărbi albe pe pieptul cel tăcut;
Pe frunți ce grămadise a anilor ninsoare,
Pe umerii lor vremea cu pași mari a trecut.
Ca zilele alb stinse, ei din trecutul lor

POEZII ONLINE

Priveau la acel soare ce le-a lucit cu dor.

Deodată împăratul din tronul lui se scoală
Ca regele pustiei din stâncă de granit;
În curte oastea sună cântarea triumfală.
Poporul o aude mișcându-se-miit.
Din muri, din stâlpii netezi, stindardele de fală
Desfășurate tremur la zgomotul ivit.
Lui glasul îi tremură... dar răspicat și bland
Vorbe mărgăritare le-nșiră tremurând.

- Vremea pe ai mei umeri s-a grămădit bătrână.
Din oase și din vine a stors a vieții suc
Și slabă și uscată e împărăteasca-mi mâna.
Brad învechit prin stânci pe tronu-mi mă usuc,
Curând va-ntinde moartea mantaua ei cea brună
Pe mine... și suflarea-mi aripile-i o duc.
Cu rece-agheasmă moartea fruntea mea o sfîntește
Și inima-mi bătrână bătăile-și rărește.

Și sufletu-mi pân-n-a-ntins umflatele-i aripe
Spre-a stelelor imperiu întins ca și un cort,
Nainte până corpu-mi să cadă în risipe,
Nainte de-a se rupe a vieții mele tort,
Rog cerul să-nmulțească hotarnicele clipe,
S-urnesc pe umeri tineri imperiul ce-l port -
Pe-a fiului meu umeri voi pune pân- trăiesc
Imperiul gigantic, purpuru-mpărătesc.

Dar viața are multe alunecușuri rele,
Prea-mbie pe oricine cu chipul ei cel drag
Și frâurile lumii să i se pară grele,
Din mâni el să le scape la al domniei prag;
Căci zilele-unui rege primejdii au în ele -
El poate să aleagă-a plăcerilor șirag
Ș-atunci devine umbră - pe mâna de mișei
Cad frâiele și dânsii duc lumea cum vor ei.

Nainte de a pune pe brunele lui plete
Coroana mea de aur - eu voi ca să-l încerc.
Nu voi ca să se lase plăcerilor șirete
Ce strâng în lanț de roze a cugetării cerc;
Nu voi ca lumea asta cu visuri să-l îmbete,
Căci cei mai mulți din oameni după nimic alerg -
Să vadă-n cartea lumii un înțeles deschis,
Căci altfel viața-i umbră și zilele sunt vis.

De-aceea înainte de-a morții-mi săntă oră

POEZII ONLINE

V-am adunat, pe-al vietii-mi mintos areopag.
De-acolo de-unde râuri spumoase se coboară
În umbra-ntunecoasă a codrilor de fag,
Pe muntele gigantic ce fruntea și-o strecoară
Prin nori până la soare - trăiește-un bătrân mag.
Când încă eram Tânăr, el tot bătrân era:
Al vremilor curs vecinic nu-l poate turbura.

În fruntea lui e strânsă un ev de-nțelepciune.
Viața lumii toate în minte-i a-ncăput.
Trecutul... viitorul el poate-a și le spune;
Bătrânu-i ca și vremea cea fără de-nceput
Și soarele din ceruri la glasu-i se supune,
Al aștrilor mers vecinic urmează ochiu-i mut.
De aceea voi ca dânsul pe fiul meu să-nvețe
Cari cărări a vietii-s deșarte, cari mărețe.

Dar el din a lui munte în veci nu se coboară,
Căci nu vrea ca să piardă din ochi a lumii căi.
Ca nu cumva măsura, cu care el măsoară,
În lipsa-i să se schimbe... și el, întors din văi,
Silit ca să înceapă din începutu-i iară,
Să nu poată s-opreasca gândirea celor răi.
Și cine-enigma vietii voiește să-o descuie,
Acela acel munte pe jos trebuie să-l suie.

Cu buclele lui negre, ce mândre strălucite!
Cu fața lui cea trasă, ce dureros de pal!
Cu ochii mari ce-și primblă privirile-i unite,
C-o frunte-n bucle-și pierde puternicu-i oval -
Astfel feciorul Tânăr pe cugetu-i tintit el.
Stă rezemat de pragul auritului portal:
A tatălui său vorbă aude și se-nchină -
Un semn că se supune măsurii ce-o destina.

S-apropie cu pasuri modeste, line, rare
Și umil îngenunche pe treapta de la tron:
- Pe mâne, pe când noaptea v-aprinde blându-i soare,
Când clopotul va plânge cu-al serei dulce ton,
Atunci eu mă voi duce, pe calul pag călare,
M-oi duce pân-la poala a muntelui Pion
Ș-apoi pe jos de-acolo eu muntele-am să sui,
Ca gândurilor mele aripi să le pui.

Aripi, ca să știe ce e deșertăciunea:
Să treacă ale lumii curs mizer și meschin,
Ca pasul vietii-mi toate să-l ducă-nțelepciunea,
Ca sigur să calc calea vietii cea de spini,

POEZII ONLINE

Ca tot ce eu voi face să fie fapte bune,
Să n-ascult decât glasu-adevărului senin;
Și sarcina vieții-mi să fie cât de grea,
Voi ști s-urmez, părinte, cu râvnă calea ta.

Retras în sală mare de marmură trandafirie,
Încins în strălucitul și negrul lui talar,
Privirea lui o-nalță pe-a cerului câmpie
Și cugetul lui zboară în lumi fără hotar.
Și gând cu gând se-mbină în lungă reverie,
Și buzele-i se mișcă c-un zâmbet blând, amar,
Și sufletul îl împlu dorințe nemărginite,
Ca marea de adânce cu valurile uimite.

Ce sufletu-i dorește se-ntreabă și nu știe,
Se uită-n stele, în lună, ce ca un vis de-argint
Cu fața ei cea blondă lungi nourii sfâșie
Și visuri lungi gândirea i-o-mbată și i-o mint.
Aripa unui înger el simte că-l mângâie
Și neteda lui frunte o-atinge tremurând -
Și gâtul ăstui înger ar vrea ca să-l cuprindă,
Cu el să zboare-n țara steloasă și întinsă.

„Spun mite - zice singur - că orice om în lume
Pe-a cerului nemargini el are-o blândă stea,
Ce-n carteau veciniciei e-unită cu-a lui nume,
Că pentru el s-aprinde lumina ei de nea;
De-aceea întreb gândirea-mi ca să-mi răspund-anume
Din marea cea albastră, care e steaua mea?
E-acel trandafir roșu, ce mut-duios-uimit
Lucește-un gând de aur deasupra-mi în zenith?

Un om se naște - un înger o stea din cer aprinde
Și pe pământ coboară în corpul lui de lut,
A gândurilor aripi în om el le întinde
Și pune graiul dulce în pieptul lui cel mut.
O candelă a vieții, de cer steaua depinde
Și umblă scriind soarta a omului născut.
Când moare a lui suflet, aripile și-a-ntins
Și reînturnând în ceruri pe drum steaua a stins.

Dar ce e acea steauă? E-o candelă aprinsă,
De-a cerului mari valuri e dusă pe-al ei drum?
E-o pară aurită de-a firii pom suspinsă
Ce cade scuturată de-a morții lung samum?
Și dacă e o lume puternică, întinsă,
De viața mea-i legată viața unei lumi?
Pe capul meu și-ntoarce destinurile sale,

POEZII ONLINE

Când mor ea cade stinsă-ntr-a caosului vale?

De ce de-a mea viață o lume e legată,
De ce un înger palid din cer s-a coborât,
Ca trupul meu să-nvie cu flacără-i curată,
De ce-un geniu coboară în corpul cel urât,
De ce orice ființă din cer e condamnată
O viață să petreacă în scutece vârât?
Cine prescrie legea la orice înger bland
Ca-n viața-i să coboare o dată pe pământ?"

Și murii netezi, roșii, de marmură curată
Lumina lunii blânde în sală o răsfrâng,
Și aeru-mprejurui-i, lumina-i colorată,
Căci razele se-mbină, se turbură, se frâng,
Și-n dulcea atmosferă uimită, purpurată
S-aud glasuri ușoare ca arfe care plâng.
Dar nu-i sunet aievea... ci-a gândurilor sale
Glas tremurat și dulce îi răspunde cu jale:

„Când Dumnezeu creează de geniuri o ceată
Să cerce vrea p-oricare de-i rău ori de e bun,
Căci nu vrea să mai vadă cum a văzut odată
Că cete rele d-îngeri la glas nu se supun,
Că cerul îl răscoală cu mintea turburată
Pân-ce trăsniți se prăval în caosul străbun;
De-aceea în om ce naște, din îngeri orișicare
O dată-n vecinicia-i coboară spre cercare.

Când sună-n viața lumii a miezenopții oră,
Atunci prin ceruri îmblă zâmbind amorul orb,
De îngeri suflete-albe văzându-l se coloră
Și ochii lor albaștri privirea lui o sorb;
Plecând spre pământ ochii ei timizi se-namoră
În pământești ființe cu tragedul lor corp,
Și prin a lumii vamă cobor bolnavi de-amor
În corpurile de-oameni ce-aștept venirea lor.

Dar pân-ce corpu-n lume un înger îl cuprinde,
Deasupra vămii lumii pe luminoase căi
Imperiul lui cel mare o stea în cer aprinde -
Acolo el domnește, lăsând a lumii văi.
Dar de viața-i lumească domnia-n cer depinde:
De-i rău, steaua s-aruncă în noaptea celor răi
Și lumile nestinse pe-a cerului cununi
Imperii sunt întinse a îngerilor buni.

Abia părăsesc unii a domei mari pilaștri,

POEZII ONLINE

Abia părăsesc cerul și înfloritu-i cort,
Abia au vreme-a pierde puternicii lor aștri.
Coboară-n lume, află amorul lor că-i mort.
Atunci îl iau în brațe și luminând albaștri
În lumea lor bogată cu lacrimi ei îl port -
Sunt îngeri blânzi și timizi, aşa nevinovați
Încât în astă lume nu trebuiesc cercați.

A unui înger palid ursita pământească
Legată e de soarta corpului ce-l aleg.
Atârnă de viață domnia lor cerească:
Ce seamănă în lume, în stele ei culeg;
Nefericiți adesea, ce-o soartă-mpărătească
Un om ce-i născut mare în lume își aleg;
Un împărat puternic dar înfocat când moare;
O stea urieșească în caos se coboară.

Dar în acest cer mare ce-n mii de lumi lucește
Tu nu ai nici un înger, tu nu ai nici o stea.
Când cartea lumii mare Dumnezeu o citește
Se-mpiedică la cifra vieții-ți făr-să vrea.
În planu-eternității viața-ți greșeală este,
De zilele-ți nu este legat-o lume-a ta.
Genii beau vinu-uitării, când se cobor din ceruri:
Deschise-ți-s, nebându-l, a lumilor misteruri.

Greșeli, de astea-n lume se-ntâmplă-adesea multe
Și-ncurcă a vecinieei mult înțeleptul plan.
Găsești în lume oameni cu mintile oculte
Cari cunosc a lumii gândire de titan;
Să știi însă că oamenii în veci nu vor s-asculte
Și-n basme au un nume: li zice năzdrăvan.
La gânduri uriașe a lor minte asudă.
Da oamenii-i înconjur și nu vor să-i audă.

Deși rari și puțini-s, lumea nu va să-i vază.
Viața lor e luptă, când mor se duc neplânsi.
Ei n-au avut la leagăn un bland înger de pază
Și-a lor ochi de durere sunt turbure, și stinși;
Dară deși blânzi îngeri nu-și varsă a lor raze
În sufletul lor, totuși ei mari îs și distinși,
Căci Dumnezeu în lume le ține loc de tată
Și pune pe-a lor frunte gândirea lui bogată.

Dar e un înger palid cu lungi aripi și negre,
În aste firi mărete în veci e-namorat.
Păcat numai c-amoru-i stinge sisteme-ntrege,
Întorsul lui omoară p-oricine l-a ascultat,

POEZII ONLINE

Seducător trimite plăcerile alegre
Și de ascultă cântarea-i geniu-ți e sfărâmat.
A celor trecătoare în mâna lui e soarte,
Frumosu-i ca nealții și numele-i e: Moarte!

De aceea să n-ascultă tu sublima lui cântare,
Căci morți-s pe vecie acei ce o ascult,
În fiecare secol un alt amant el are
Și cel care-l iubește rămâne-n veci ocult.
Ascultă glasu-mi rece: eu sunt un seraf mare.
De Domnul eu trimesu-s, căci te iubește mult,
Să scap a ta ființă de caosu-i imens -
Eu în glasul gândirii-ți am pus acesta sens.

Că dincolo de groapă imperiu n-ai o lume,
De astă tie n-are de ce să-ți pară rău;
A geniului imperiu: gândirea lui - anume;
A sufletului spațiu e însuși el. Ca grâu
Vei semăna în ceruri a gândurilor sume
Și-atunci realizate vor fi, vor sta mereu.
Că-n lumea din afară tu nu ai moștenire,
A pus în tine Domnul nemargini de gândire.

În aste mari nemargini unde gândiri ca stele
Lin înfloresc, miriade s-amestecă, contrag;
Zidite-n dome mândre, de cugetări castele
Se dărâmă la suflarea-ți și-n taină se desfac
Sau la dorința-ți numai se mișcă ca mărgele
Și sun cântări, ce vibră - se-ntunecă și tac;
Astă nemărginire de gând ce-i pusă-n tine
O lume e în lume și în vecie ține.

Când mintea va cuprinde viața ta lumească,
Când corpul tău cădea-va de vreme risipit,
Vei coborî tu singur în viața-ți sufletească
Și vei dura în spațiu-i stelos nemărginit:
Cum Dumnezeu cuprinde cu viața lui cerească
Lumi, stele, timp și spațiu și atomul nezărit,
Cum toate-s el și dânsul în toate e cuprins,
Astfel tu vei fi mare ca gândul tău întins.

De astă viață mândră de vrei să ai o știre,
Gândește num-atuncea la visuri și la somn,
Ca mort e corpul rece în noapte, nesimțire,
Pe creațiuni bogate sufletul este domn;
În ocean de stele, prin sori, nemărginire,
El îmblă, risipește gândurile prin somn;
Deși nu sunt aievea aceste lumi solare,

POEZII ONLINE

El tot le vede, simte, le-aude și le are.

Când omul risipitu-i, un lut fără suflare,
Sufletul în afară rămâne surd și orb:
Un cântec fără arpă, o rază fără soare,
Un murmur fără ape, e suflet fără corp,
Dar înăuntru-i este o lume-ntinsă mare,
Aievea-i pentru dânsul. Cum picături ce sorb
Toate razele lumii intr-un grăunte-uimit,
În el îs toate, dânsul e-n toate ce-a gândit.

Seraful își sfârșise vibrata-cugetare,
Gândirea tace-asemeni în fiul de-mpărat,
Și galbenă ca gheața ruptă din nori răsare
Luna și trece moartă pe cortu-înnourat
Și cerul nori gândește, nori mari de răzbunare.
Ce vor să biciuiască pământul răsculat
Și noaptea-înșiră ceasuri pe firu-i incolor.
Ca râul care-și mâna trecutu-n viitor.